

La societat del coneixement i la societat industrial

PEDRO NUENO INIESTA Professor titular de la Càtedra d'Iniciativa Empresarial en l'IESE

Parlem molt sobre la societat del coneixement, però és una conversa un poc estranya, com si acceptàrem que la societat industrial ja no és per a nosaltres i que en tenim una altra, la del coneixement, que ocuparà a tothom qui fins ara treballava en la societat industrial, a més dels qui aniran entrant en el mercat laboral, i oferirà millors remuneracions i millor qualitat de vida. Alguns fins i tot valoren aquesta nova societat més perquè serà més verda. Tot açò és prou lamentable.

La societat del coneixement es basa i està íntimament relacionada amb la societat industrial. Una bona investigació en biotecnologia té futur quan es recolza en la indústria farmacèutica o la dels productes mèdics i busca dotar-les de nous productes. Un sòlid sector de l'automòbil, de l'alimentació, de la química o de les telecomunicacions requereix per a la seua competitivitat una contínua innovació. Aquests processos d'innovació es realitzen en les empreses mateixes o es nodreixen d'elements que

adquireixen altres companyies de l'entorn.

A vegades les noves idees es produeixen a la universitat. Si el teixit està ben entrellaçat, universitat i empresa poden reforçar-se mútuament, a partir de la capacitat de la universitat, adequadament orientada, per a crear un coneixement que després l'empresa aplicarà al seu procés d'innovació, convertint-lo en productes o processos nous que generen noves vendes o major competitivitat.

Lamentablement veiem al nostre país la proliferació de parcs tecnològics, on mitjançant subvencions es munten projectes d'investigació allunyats de l'empresa i també de la universitat. Més d'un alcalde creu que això adquirirà vida pròpia i que cal fer-ho perquè és crear la societat del coneixement. Però el dia que s'acaba la subvenció s'acaba el projecte d'investigació, perquè només interessa a l'investigador i no té aplicabilitat.

La realitat del nostre avantatge competitiu és desconegut en el món.

Nosaltres hauríem de fer una aposta decidida per la indústria. Encara tenim una bona base industrial, tot i que cada vegada està més allunyada dels centres de decisió perquè una bona part de la nostra indústria correspon a empreses estrangeres. El cost laboral és només una component del cost final. El nostre cost laboral és molt avantatjós comparat amb l'Europa desenvolupada, però si hi afegim la formació de la mà d'obra, els costos logístics, la infraestructura industrial _accés a subcontractació de quasi tot, a subministraments, a qualsevol classe de serveis professionals_ la nostra indústria pot

avantatjar en cost, en molts subsectors, a la de l'Europa de l'Est. Si hi afegim aspectes com la proximitat als mercats europeus, però també a mercats amb potencial, com l'àrea de la Mediterrània i la d'Àfrica, a les quals tenim un bon accés des de ports excel·lents com Barcelona i València, les nostres zones industrials apareixen sòlides i amb futur. Sobre elles, creient en el seu futur, és possible anar construint àrees de treball innovadores que contribuïsquen a mantenir-ne la competitivitat i renovar-les.

Encara tenim una bona base industrial, tot i que cada vegada està més allunyada dels centres de decisió.

Pot ser que en aquesta evolució natural apareguen processos molt elementals per a coses molt concretes, que puguem separar-se i fins i tot deslocalitzar-se a altres zones geogràfiques de costos laborals menors, però mantenint altres processos renovats i enfortits per la innovació. Aquesta capacitat innovadora pot al seu torn atraure clients i inversors. Hi ha exemples com l'àrea de Munic, que atrau

centres d'R+D en temes industrials (automoció, maquinària), o la de Boston en centres d'R+D en farmàcia i sanitat.

Una economia del coneixement només naix d'una sòlida economia industrial.

La qualitat de la nostra economia industrial i de la nostra economia del coneixement ens posiciona com un lloc idoni per al desembarcament de companyies de països emergents en el seu procés d'internacionalització. El problema, però, és que aquesta realitat del nostre avantatge competitiu és desconegut en el món. A vegades no ens la creiem nosaltres mateixos. Hauríem de dur a terme una acció decidida per a atraure cap al nostre entorn líders decisius en temes industrials, en empreses clau, i explicar-los els nostres avantatges. Açò no és fàcil, però hi ha ciutats al món que ho fan amb èxit, com ara Hamburg, que atrau companyies industrials xineses.

Però hem de ser molt conscients que una economia del coneixement només naix d'una sòlida economia industrial. Un fracàs industrial és un pas cap al subdesenvolupament.